

Č. j.: KVOP-37770/2023/S
Brno 11. října 2023

Vážený pane předsedo, vážení členové výboru,

po pečlivém zvážení jsem se rozhodl na Vás obrátit v záležitosti, o které jsem se dozvěděl a která mě velmi znepokojila.

Ústavně-právní výbor Poslanecké sněmovny ČR jako výbor garanční projednal na svém zasedání v září 2023 novelu insolvenčního zákona, sněmovní tisk č. 491¹. V rámci projednávání této novely má být však nesystémově řešena i změna § 277 a násl. zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (OSŘ) ohledně provádění srážek ze mzdy, a to zřejmě komplexním pozměňovacím návrhem.

Podle návrhu, který mám k dispozici, má být od ledna 2024 způsob provádění srážek ze mzdy či jiného příjmu dle § 299 OSŘ výrazným způsobem změněn. Změna se má týkat mj. § 278 OSŘ, do kterého se má nově zakotvit, že osobám pobírajícím mzdu/jiný příjem, bude **prvně sražena základní částka**,² bez ohledu na to, jak vysoký příjem mají. Ze zbylé čisté mzdy (po odečtení základní částky) má být vypočtena tzv. nezabavitelná částka dle nařízení vlády³. Nově by se osobám nacházejícím se v exekuci navýšily srážky ze mzdy/jiného příjmu v roce 2023 o 1.730 Kč, resp. 865 Kč. Je pravdou, že v roce 2023 se podstatně navýšili tzv. normativní náklady na bydlení (NNB), jejichž výše má vliv na výpočet srážek, neboť tím došlo k navýšení nezabavitelné částky, tedy částky, která musí povinným zůstat – viz *přiložená tabulka*. To však bylo způsobeno tím, že se v roce 2022 pro všechny občany navýšily jejich náklady na bydlení způsobené zejména zvyšováním cen energií a všech ostatních služeb s tím souvisejících; proto na tuto situaci bylo třeba reagovat. **Jsem názoru, že navýšení normativních nákladů na bydlení, mělo a má své opodstatnění, a nesmyslím si, že je nutné za současné těžké finanční situace jakkoli zasahovat do výpočtu srážek ze mzdy.**

	Životní minimum	NNB	ŽM+NNB	Nezabavitelná částka
leden 2022	3 860	6 637	11 795	8 846,25
duben	4 250	7 935	12 185	9 138,75
červenec	4 620	7 935	12 555	9 416,25
říjen	4 620	10 185	14 805	11 103,75
leden 2023	4 860	15 597	20 457	13 638

1 Podstatou novely je transponovat do českého právního řádu ustanovení čl. 20, 21, 23 a 24 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1023 ze dne 20. června 2019 o rámcích preventivní restrukturalizace, o oddlužení a zákazech činnosti a opatřeních ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení a o změně směrnice (EU) 2017/1132 (směrnice o restrukturalizaci a insolvenční).

2 Tato částka má být 10% hrubé minimální mzdy a u osob, které této částky nedosahují, polovina.

3 Nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být povinnému sražena z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení.

Mám za to, že změna srážek ze mzdy či jiného příjmu, o kterém se uvažuje, se citelně dotkne starobních či invalidních důchodců, matek samoživitelek na rodičovské dovolené, neboť v jejich případě jde o tzv. jiné příjmy dle § 299 OSŘ, které se postihují stejně jako mzda, dále pak rodin s dětmi a také osob pracujících za mzdu pohybující se kolem 20.000 Kč. **Navýšení částky, kterou bude možné pracujícím osobám z jejich mzdy/jiného příjmu vzít, povede spíše k jejich demotivaci legálně pracovat** a je možné, že se pak budou spíše uchýlovat do sociálního systému poživatelů dávek, neboť jim může zůstat více peněz, než když budou pracovat. **Pracujícím osobám vlastně tímto vyšleme signál, že pracovat se nevyplatí** a jednoduše bude zůstat na dávkách státní sociální podpory či jinému systému, neboť jim pak k obživě zůstane zřejmě více peněz; většina dávek je totiž z exekuce vyloučena (§ 317 OSŘ⁴). Navrhovaná změna tak dle mého názoru zvětší rozdíly, které již dneska jsou mezi osobami, které pracují (pobírají mzdu, ev. jiné příjmy) a osobami, které nepracují a jsou poživateli sociálních dávek.

I když mám k návrhu další výhrady,⁵ výše uvedené považuji za zásadní. Pevně věřím, že jakékoli takto podstatné změny občanského soudního řádu ve způsobu provádění srážek ze mzdy či jiných příjmů povinných, nebudou do platné právní úpravy vkládány pozměňovacím návrhem. **Jde totiž o záležitost natolik podstatnou, že je vhodné provést spíše celkovou revizi platné právní úpravy a připravit novelu, která zjednoduší celý systém provádění srážek, a přihlédně k rozdílnosti přístupů pro exekuci příjmů z práce a dávek a důsledněji propojí i systém srážek pro osoby nacházející se v oddlužení.** Bohužel nahodilé změny v této oblasti nepovedou k ničemu jinému, než ke znepřehlednění celého systému, který je již nyní pro plátce mzdy velmi složitý, a pouze dalším problémům v praxi. Upozorňuji rovněž na zpochybnění praxe tzv. „přílepků“ Ústavním soudem, který ohledně tzv. sběrných novel a nutné obsahové souvislosti zákonů novelizovaných přílepkovým

⁴ Pohledávky nepodléhající výkonu rozhodnutí § 317 OSŘ:

(1) Výkonu rozhodnutí nepodléhají pohledávky náhrady, kterou podle pojistné smlouvy vyplácí pojišťovna, má-li být náhrady použito k novému vybudování nebo k opravě budovy, a výživné na dítě. Za dítě podle věty první se považuje nezaopatřené dítě podle zákona o státní sociální podpoře.

(2) Výkonu rozhodnutí nepodléhají dávky podle zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, příspěvek na péči, zaopatřovací příspěvek, dávky pomoci v hmotné nouzi, náhradní výživné pro nezaopatřené dítě, daňový bonus, z dávek státní sociální podpory příspěvek na bydlení, příspěvek k důchodu ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti sociální, příspěvek k důchodu a zvláštní příspěvek k důchodu podle zákona upravujícího ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich a jednorázově vyplácené dávky státní sociální podpory a péčovské péče.

(3) Výkonu rozhodnutí nepodléhají pohledávky, které povinný nabyl jako s substituční jmění. To neplatí, má-li povinný právo s pohledávkou volně nakládat nebo jde-li o výkon rozhodnutí, kterým jsou vymáhány zůstatkové dluhy nebo dluhy související s nutnou správou věcí nabytých jako s substituční jmění.

⁵ Např. k nově navrhovanému odst. 4 § 279 OSŘ za vědající jinný systém srážek pro případ, že má osoba více exekucí či nově navrhovanému § 277 odst. 2, kterým se umožňuje postihnout z poloviny náhrady nákladů spojených s pracovním výkonem.

způsobem mimo jiné uvedl⁶, že zákon ve formálním smyslu nelze v materiálním právním státu chápat jako pouhý nosič nejružnějších změn prováděných napříč právním řádem.

Vážený pane předsedo, uvítám, pokud se v další debatě nad předmětným sněmovním tiskem bude výbor zabývat i mými postřehy a výhradami.

Děkuji za Vaši spolupráci.

V úctě

JUDr. Stanislav Křeček
(podepsáno elektronicky)

Vážený pan
Mgr. Radek Vondráček
předseda
Ústavně právní výbor
Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
Sněmovní 4
118 26 Praha 1

Na vědomí

JUDr. Eva Ledererová
tajemnice Ústavně právního výboru
upv@psp.cz

⁶ Viz nálezn. sp. zn. Pl. ÚS 77/06 ze dne 15. 2. 2007 (N 30/44 SbNU 349; 37/2007 Sb.), bod 70. celý plenární nálezn. je dostupný zde <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=53579&pos=1&cnt=1&typ=result>